

Dočasná pracovná neschopnosť

Nie vždy nám zdravotný stav dovolí, aby sme šli do práce. Vtedy nastupuje „péenka“, alebo inak povedané, dočasná pracovná neschopnosť. I keď dočasná pracovná neschopnosť je v celku frekventovaná, stále prináša veľa otázok a preto sa vám niektoré z nich pokúsime zodpovedať.

Materiál bol pripravený na základe objednávky spoločnosti TEVA Pharmaceuticals Slovakia s.r.o.

Vypracované k 31.12.2019, h&h PARTNERS, advokátska kancelária s.r.o.

Čo to je dočasná práceneschopnosť?

Dočasná práceneschopnosť je ľudovo nazývaná „péenka“ alebo označovaná ako „PN“. V prípade, ak vám váš zdravotný stav nedovolí, aby ste šli do práce a ošetrujúci lekár posúdi, že ste práceneschopný, tak vám vystaví PN-ku.

Medzi najčastejšie dôvody vystavenia PN patrí choroba, pracovný úraz alebo nariadené karanténne opatrenie (pri infekčných chorobách).

Kto mi môže PN vystaviť?

O tom, či v dôsledku vášho zdravotného stavu ste alebo nie ste práceneschopný rozhoduje:

- **všeobecný lekár**
- **v prípade žien môže o PN-ke rozhodnúť aj gynekológ alebo pôrodník**

Ak ste hospitalizovaný v nemocnici, tak PN-ku vám môže vystaviť aj nemocničný lekár, ak posúdi, že váš zdravotný stav si vyžaduje dočasnú pracovnú neschopnosť.

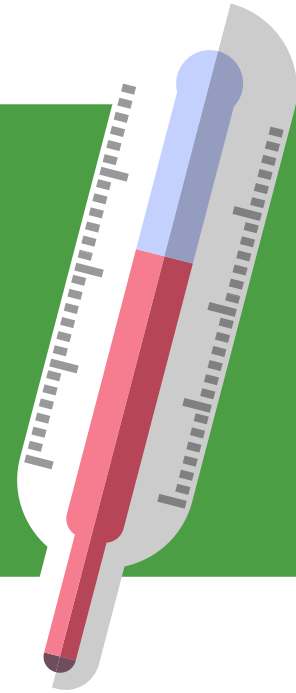
Iní lekári ako tí, o ktorých sme si povedali (napríklad špecialisti, ku ktorým chodíte na odborné vyšetrenia – diabetológ, internista, urológ, kožný) **nesmú vystaviť potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti.**

Začiatok PN-ky

Dočasná pracovná neschopnosť vám začína v deň, keď ste navštívili vášho lekára a ten vám zistil chorobu, ktorá vás robí dočasne pracovne neschopným a odôvodňuje váš pobyt doma na lôžku.

Ak ste lekára navštívili až po skončení vašej pracovnej doby, dočasná pracovná neschopnosť sa začne až nasledujúci deň.

Príklad: V pondelok sa zobudíte doma s chrípkou. Cítite sa zle a domnievate sa, že je to len prechladnutie, dnes to vyležíte a zajtra môžete ísť do práce. V utorok vám choroba neprechádza. V stredu sa stále cítite zle a preto už navštívite vášho lekára. Lekár vás vyšetří a posúdi, že ste dočasne práce neschopný a do práce sa nemôžete vrátiť, pretože by sa vám mohol zhoršiť zdravotný stav a mohli by ste chrípkou nakaziť kolegov. Lekár vám preto vystaví PN-ku. Keďže ste lekára navštívili až v stredu, tak PN-ku vám môže vystaviť až od stredy a nemôže ju vystavovať späť. Pondelok, utorok preto musíte svoju zamestnávateľovi preukázať iným spôsobom. Preto sa nespoliehajte na to, že lekár vám vystaví PN-ku späť.

Výnimka kedy lekár uzná PN-ku späť

Osoba môže byť uznaná za dočasne práceneschopnú aj späť, no **najviac za tri kalendárne (nie pracovné) dni**. Súčasne vám lekár môže späť vystaviť PN len v prípade, ak ste pred návštevou vášho lekára boli na pohotovosti (buď zubno-lekárskej pohotovosti, ambulantnej pohotovosti alebo ústavnej pohotovosti). Následne ak vášmu lekárovi predložíte lekársku správu z pohotovosti, ktorá nie je staršia ako 3 dni, tak váš lekár môže vystaviť PN-ku.

Príklad: V pondelok v noci ste boli na pohotovosti, lekár vás vyšetril, vystavil lekársku správu a odporučil pobyt doma na lôžku. V stredu ste navštívili svojho lekára s tým, že ste mu predložili lekársku správu z pohotovosti. Po posúdení zdravotného stavu vám tak lekár môže vystaviť PN späť od pondelka kedy ste boli na pohotovosti.

Ak by ste vášho všeobecného lekára navštívili v piatok, tak lekár by vám nemohol vystaviť PN späť od pondelka.

Čo mám robiť, ak mi PN vystavili v nemocnici a bol som už z nemocnice prepustený?

Môže nastať situácia kedy vám PN-ka bude vystavená počas vašej hospitalizácie v nemocnici. V prípade, ak vaša PN nebola v nemocnici ukončená a pokračuje po vašom prepustení z nemocnice, tak je potrebné, aby ste dodržiavali liečebný režim, o ktorom ste boli poučený v nemocnici a aby ste sa dostavili k svojmu všeobecnému lekárovi do troch dní od svojho prepustenia.

Aké sú moje povinnosti počas PN?

Základnou povinnosťou pacienta je dodržiavanie určeného liečebného režimu a zdržiavanie sa na adrese, ktorá je uvedená v potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti, nakoľko dodržiavanie liečebného režimu a zdržiavanie sa na adrese podlieha kontrole.

Môžem mať vychádzky?

Ak to povaha vašej choroby umožňuje, lekár vám môže zvyčajne pri prvom kontrolnom vyšetrení povoliť vychádzky. Povolenie vychádzok závisí od vášho zdravotného stavu a rozhodnutia lekára, či vám vychádzky dovolí alebo nie. Ak lekár posúdi, že vychádzky môžu negatívne ovplyvniť váš zdravotný stav alebo predĺžiť čas liečenia, tak vychádzky nepovolí.

Ak vám lekár povolí vychádzky, tak súčasne určí čas, kedy môžete opustiť adresu, na ktorej sa počas PN máte zdržiavať (napr. vychádzky každý deň v čase od 8:00 do 9:00 a 14:00-15:00). Povolenie vychádzok vždy závisí od charakteru vašej choroby alebo úrazu.

Lekár môže rozhodnúť aj o zmene času vašich vychádzok alebo ich môže aj úplne zrušiť.

Kde sa musím zdržiavať počas PN?

Mnoho pacientov sa domnieva, že pri dočasnej práceneschopnosti sa musia zdržiavať na adrese svojho trvalého pobytu. No to nie je celkom pravda – pacient je povinný zdržiavať sa na adrese uvedenej v potvrdení o dočasnej pracovnej neschopnosti.

To znamená, že ak bývate v nájme, u rodičov, súrodenca alebo partnera, pričom táto adresa sa nezhoduje s adresou vášho trvalého pobytu, tak je potrebné, aby lekár uviedol v potvrdení adresu, na ktorej sa budete zdržiavať. V prípade kontroly prídu pracovníci Sociálnej poisťovne na uvedenú adresu.

Ak by došlo k zmene adresy, na ktorej sa zdržiavate, tak lekár môže povoliť aj zmenu miesta vášho pobytu počas dočasnej pracovnej neschopnosti na základe vášho predchádzajúceho požiadania. Zmeniť adresu vášho pobytu je možné len zo závažných dôvodov. V tomto prípade lekár musí hlásiť zmenu pobytu na príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne.

Kedy mi môže prísť kontrola?

Od prvého dňa vašej dočasnej práceneschopnosti vám môže prísť kontrola zo Sociálnej poisťovne alebo od vášho zamestnávateľa. Zamestnanec sociálnej poisťovne kontroluje dodržiavanie liečebného režimu a zamestnávateľ je oprávnený skontrolovať len to, či sa zdržiavate na adrese uvedenej na potvrdení o dočasnej práceneschopnosti.

Kontrola môže byť vykonaná aj počas dní pracovného pokoja a to v akomkoľvek čase, aj vo večerných hodinách, okrem času, ktorý máte určený na vychádzky. Dodržiavanie liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca, ktorý určil ošetrojúci lekár, organizuje posudkový lekár a kontroluje určený zamestnanec Sociálnej poisťovne. Zamestnanec, ktorý u vás vykonáva kontrolu, je povinný sa preukázať oprávnením na vykonanie kontroly.

V prípade, ak vás počas liečebného režimu kontrola nezastihne na adrese, ktorú ste uviedli, zanechá vám v schránke písomné oznámenie. Zároveň táto skutočnosť bude nahlásená vášmu ošetrojúcemu lekárovi.

Ak príde kontrola a vy ste nepočuli zvonit' zvonček...

Ak sa stane situácia, že si v schránke nájdete „lístoček“ - písomné oznámenie, že v čase vašej neprítomnosti bola vykonaná kontrola liečebného režimu – no v skutočnosti ste boli doma, ale ste nepočuli zvonček, pretože ste napríklad spali, tak automaticky to neznamená, že prídete o nemocenské. Je potrebné, aby ste najneskôr **do troch**

pracovných dní kontaktovali pobočku

Sociálnej poisťovne a podali vysvetlenie – prečo vás zamestnanec nezastihol doma. Každý prípad je individuálny a závisí od konkrétnych okolností, či vaše vysvetlenie bude akceptované alebo nie. Pri rozhodovaní Sociálnej poisťovne o (ne)porušení liečebného režimu berie Sociálna poisťovňa do úvahy vaše vyjadrenia a aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára.

Ak chýba zvonček...

Podľa Informačného letáku, ktorý vydala Sociálna poisťovňa ku dňu 1. januára 2017, sa za porušenie vašej povinností pokladá aj skutočnosť, že:

- poistenec nemá zvonček označený menovkou alebo má nefunkčný zvonček, a z toho dôvodu nebude môcť zamestnanec Sociálnej poisťovne vykonať kontrolu dodržiavania liečebného režimu,
- poistenec neumožní vstup do objektu kde býva (dom, byt...), pretože sa v tomto objekte voľne pohybuje pes alebo vo vstupe bráni iná prekážka,
- nezdržiava sa na adrese, ktorú uviedol v tlačive „Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti“ a neoznámil to príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne.

Napriek tomu, že právna záväznosť informačného letáku je otázná (keďže povinnosť označenia zvončeka nie je povinnosťou, ktorá by vám vyplývala zo zákona) odporúčame označiť si menovkou váš zvonček, rovnako vaše dvere a na tlačive - Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti - zadať vaše telefónne číslo.

Čo hrozí pri porušení uložených povinností?

Ak vám príde kontrola, aby zistila, či sa počas liečebného režimu zdržiavate na uvedenej adrese, a zistí, že na danej adrese nie ste, neostane to bez následkov. Ako sme už spomínali, ak si v schránke nájdete lístoček o kontrole, tak do troch pracovných dní ste povinný podať vysvetlenie na príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne.

Porušenie liečebného režimu však nespočíva iba v zdržiavaní sa na uvedenej adrese - môže spočívať v akomkoľvek nedodržiavaní pokynov vášho ošetrojúceho lekára, napr. neužívate lieky v predpísaných dávkach alebo vôbec, požívate alkoholické nápoje, nepoužívate predpísané zdravotnícke pomôcky, vykonávate prácu v záhradke miesto pobytu na lôžku a podobne.

Za porušenie dodržiavania liečebného režimu vám hrozí pokuta od Sociálnej poisťovne až do výšky 16 596 EUR. Navyše môžete prísť aj o vašu nemocenskú dávku odo dňa porušenia liečebného režimu až do skončenia PN-ky (najviac však v rozsahu 30 dní od porušenia povinnosti). To znamená, že na čas môžete byť bez finančného príjmu. Porušenie liečebného režimu sa dotkne aj nároku na náhradu príjmu – tento nárok zamestnanec stráca pri porušení liečebného režimu a to odo dňa porušenia.

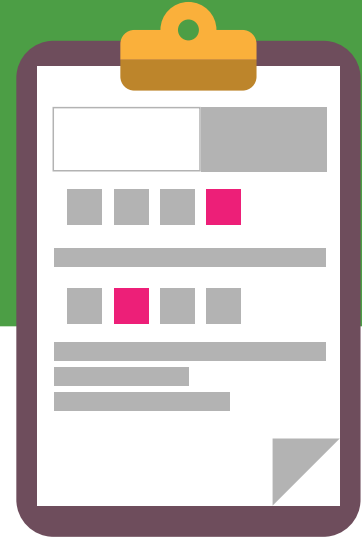

Na čo mám nárok počas PN?

A nakoniec si povieme na čo ako zamestnanec máte nárok pri dočasnej práceneschopnosti.

- prvé tri dni trvania PN - náhrada príjmu od zamestnávateľa vo výške 25 % z vymeriavacieho základu,
- štvrtý až desiaty deň - náhrada príjmu od zamestnávateľa vo výške 55% z vymeriavacieho základu,
- od jedenásteho dňa - nemocenské zo Sociálnej poisťovne vo výške 55% z vymeriavacieho základu.

Vymeriavací základ zamestnanca je jeho hrubá mzda. Ak zamestnanec u súčasného zamestnávateľa pracoval počas celého predchádzajúceho roka, jeho nemocenské sa vypočíta z hrubej mzdy, ktorú mal v predchádzajúcom roku. Ak u súčasného zamestnávateľa pracoval aspoň 90 dní (teda nie celý predchádzajúci rok), nemocenské sa vypočíta z hrubej mzdy, ktorú mal počas tohto obdobia.

Chcete mať poruke stručné odpovede na základné otázky
o dočasnej pracovnej neschopnosti?

**Naskenujte si QR kód a získate prehľadný
elektronický plagát o PN.**

teva

www.teva.sk

Materiál bol pripravený na základe objednávky spoločnosti TEVA Pharmaceuticals Slovakia s.r.o.
Vypracované k 31.12.2019, h&h PARTNERS, advokátska kancelária s.r.o.

www.hhpartners.eu

www.medipravnik.sk